

Payí Poro Epesasi ηweáyí nání eañinaríni.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigíá ańí yoí Epesasiyo ηweagíáyí nání Poro eañinaríni. Ańí apí Esia pīropenisíyo nikwíroníga uńí nīpimíni seáyí e imónagípiríni. Poro émayí ańímíni xwíyíá yayí winīpaxípi wáí nura nemeríná ańí apimí iwamíó eméíná Sabaríá ná woní e ηweañinígíni (Wáí wurímeiarígíá 18:18-21). E nemo ámí wí e wí e neméísáná ámí ríwíyo e nání nuri nīηwearí uréwapíyaríná xwiogwí waú wo múronínigíni (Wáí wurímeiarígíá 19:1-41). E nemo ámí wí e emearíná omí íá nīxero gwí ańíyo ηwirárífe dání payí rina nearí Tikikasomí wiowárinínigíni.

¹ Poroní —Nioní Goríxo Kiraisí Jisasoyá wáí wurímeiaríńí wo imóníwínígínirí xegí díní tńí nírípeañoníríni. Nioní payí rina ámá Goríxoyá imónigíá Epesasi ηweáyíné —Seyíné segí nawíní ikárínigíó, Jisasomí nuxídíróná píráníńí uxídarígíáyínéríni. Seyíné nání nioní payí rina nearí mónaparíńíni. ² “Negí ápo Goríxo tńí Ámíná Jisasi Kiraiso tńí wá seawianírí seyíné nīwayíróníro ηweapírí nání seaiirí éisixíni.” nimónaríni.

“Kiraiso tńí ikáríníηwaéne Goríxo naní imóníńí apí apí neaińíńíni.” uríńí náníńíni.

³ Gorixo áamá dñj n̄yım̄ñj t̄ḡfáȳ nimón̄ro an̄fnam̄ ñweáf̄rix̄n̄r̄ n̄wım̄x̄r̄fná nan̄j wıar̄ñj̄p̄ı, ap̄ı n̄p̄n̄ Kiraiso t̄n̄ı ikár̄n̄ñwaéne r̄ıxa neaiñj̄ en̄aḡı nán̄ı om̄ı yaȳf̄ uméwan̄ḡın̄ı.

⁴ O xw̄f̄ar̄ı s̄ın̄ı mım̄x̄m̄ı dán̄ı nene oyá s̄ıñw̄f̄yo dán̄ı sıyikw̄f̄ m̄ın̄ñwaéne imón̄rane xw̄ȳf̄á m̄neamear̄ıpax̄f̄ imón̄rane yan̄f̄wá nán̄ı Kiraiso t̄n̄ı nawın̄ı ikár̄n̄ñwáp̄ım̄ı dán̄ı f̄á ȳyam̄x̄m̄f̄ neaiñ̄n̄ıḡın̄ı.

⁵ O en̄ıná dán̄ı nene nán̄ı dñj̄ s̄ıp̄ı wıñj̄ en̄aḡı nán̄ı “Ámá nion̄ı f̄á ȳyam̄x̄m̄f̄ wıáȳf̄ Kiraiso wıın̄f̄ap̄ım̄ı dán̄ı ḡf̄ nıaıw̄f̄ pıax̄f̄ mem̄f̄áȳññj̄ wım̄x̄m̄ıḡın̄ı.” yaiwiár̄ñ̄n̄ıḡın̄ı. Xeḡf̄ dñj̄yo dán̄ı “E éım̄ıḡın̄ı.” n̄wım̄ón̄r̄ı nán̄ı e yaiwiár̄ñ̄n̄ıḡın̄ı.

⁶ Nene re n̄ȳaiwirane seáȳı e umeanf̄wá nán̄ı e n̄ȳaiwiár̄r̄ı en̄f̄r̄ın̄ı, “O wá n̄neawian̄r̄fná b̄ı on̄ımiáp̄ı m̄neawian̄f̄ nene o xeḡf̄ dñj̄ s̄ıx̄f̄ uyiño t̄n̄ı nawın̄ı ikár̄n̄ñwaéne en̄agw̄ı nán̄ı ‘Aȳf̄ en̄ı x̄ıxe nııf̄rix̄n̄ı.’ m̄wım̄ón̄f̄ xeḡf̄ xewaxo an̄pá w̄f̄r̄enap̄ñ̄f̄r̄an̄ı?” n̄ȳaiwirane seáȳı e umeanf̄wá nán̄ı e n̄ȳaiwiár̄r̄ı en̄f̄r̄ın̄ı.

⁷ Nene Kiraiso t̄n̄ı ikár̄n̄ñwaéne en̄aḡı nán̄ı o yoxáf̄pám̄ı n̄ıper̄ı xeḡf̄ raḡf̄ púf̄pım̄ı dán̄ı Gorixo gw̄ññj̄f̄ nearoaȳıror̄ı xw̄ȳf̄á x̄f̄oyáp̄ı n̄wıaıkırane yar̄ñwáp̄ı yokwar̄ım̄f̄ neaiir̄ı en̄f̄r̄ın̄ı. E n̄neaiir̄fná Gorixo wá on̄ımiáp̄ı n̄neawian̄r̄ı neaiñ̄f̄ran̄ı?

⁸ Oweoı, aga wá ayá wı n̄neawian̄r̄ıñ̄f̄pım̄ı dán̄ı nearoaȳıror̄ı yokwar̄ım̄f̄ neaiir̄ı en̄f̄ en̄aḡı nán̄ı rar̄ñ̄n̄ı. O dñj̄f̄ ém̄f̄ saım̄f̄ n̄ımor̄ı am̄ıp̄ı n̄f̄n̄ı nán̄ı n̄j̄f̄á imón̄ñ̄o en̄aḡı nán̄ı

⁹ xewan̄ñ̄o e éım̄ıḡın̄r̄ı wım̄ón̄ñ̄f̄p̄ı t̄n̄ı x̄ıxen̄ı ner̄fná en̄ıná dán̄ı

Kiraiso eníápimi dání áamá nání e wíimigínirí enwípeárinípi —Apí áamáyá síñwíyo dání ínīmí imónínípiríní. Apí nání nene wíá neaókímíxíní. ¹⁰⁻¹¹ Eníná dání enwípeáriní apí, ayí amípí níní anínami téní xwíárími téní imóníníyí “Kiraisomí símanwíyóníní ínīmí wurínaníwá nání rimóníníwíní?” níyaiwiro xíxeni e imónífríxínirí enwípeárinípiríní. Síá e enwípeárinípi imóníwínígínirí rínáríníyí nimóníríná oyá díní téní xíxeni e imóníníáríní. Pí pí o díní nenwíperíná “E éimigíní.” níwimónírí yaiwíárínípi síwíá mé apí téní xíxeni yárarínípa eníná dání Kiraiso téní ikáríníñwaéne nání “Áamá ayí nioníyá imónífríxíní.” níwimónírí yaiwíáragípi téní xíxeni nerí e neaimíxínífríní. ¹² Judayene —Áamá xámi Kiraisomí díní níwikwímoro re yaiwigíáyí, “O neaiínípi dání Goríxo yeáyí neayímíxemeaníáríní.” yaiwigíáyí nání nene xámi síñwí ípenwaéneríní. Nene “Aga seáyí e imóníní, ayí Goríxorífaní?” níyaiwirane seáyí e umeaníwá nání xíoyaéne neaimíxínífríní. ¹³ Seyíné ení Kiraiso téní ikárínígíáyíné enagí nání xwíyíá nepaxíní imóníní yaní seaiapígíápi —Apí Goríxo yeáyí seayímíxemeaníá enagí nání yayí seainarínípiríní. Apí seyíné aríá níwiróná díní wíkwírófá enagí nání Goríxo xíoyá imónífríxínirí xegí kwíyí símímaníyo dáníní “Níseaiapímíáríní.” rárínípi téní ikíyíníní seaiárínífríní. ¹⁴ Kwíyí neaiapínípi téní ríxa ikíyíníní neaiáríníenagí nání díní re monwíní, “Goríxo ‘Níseaiimíáríní.’ ráríní síní míneaiméanípi téní xíxeni níneaiiníáríní.

Xfo ‘Nioni tñni niñwearo nioniyáyí imónífríxini.’ yaiwiaríñpí tñni xixeni imónaníwá nání gwíñniñfí neaíkwamíxíníárini.” Dñfí aníñfí e moñwini. Nene “Aga seáyí e imóniño, ayf Goríxoríani?” niyaiwirane seáyí e umeaníwá nání xegf kwíyíñpí tñni ikíyíñfíniñfí neaiáríñfíni.

“Goríxomi seyíné nání ríxíñfí seauríyaríñárini.” uríñfí nániríni.

¹⁵⁻¹⁶ Goríxo apí apí e seaiñfí enagí nání nioni ení ámá wí re raríñagfá, “Epesasi ñweáyí Ámíná Jisasomi dñfí niwíkwíroro ámá Goríxoyá imónígfá nñni nání dñfí sípí wiaríñoi.” raríñagfá arfá wiñaé dání nioni seyíné nání Goríxomi yayí niwiayiríná wí pñni wiáraríñámani. Ríxíñfí nuríríná seyíné nání dñfí nimori ¹⁷ ríxíñfí re seauríyaríñárini, “Negf Ámíná Jisasi Kiraisoyá Ñwíáoxini, seáyí e rímepaxf ápo Goríxoxini, Epesasi ñweáyo anani re wiíríxini. Joxi díxí kwíyíñpimi dání ayf dñfí émf saímí mopíri nání síkíkfí womíxiri díxí imóniñfíni nání xixeni niñfá imónipírfá nání wíá wókímíxiri éiríxini.” seauríyaríñárini. ¹⁸⁻¹⁹ Seyíné rípi rípi niyaiwiwo niñfá xixeni imónipírfá nání ríxíñfí seauríyaríñárini, “Goríxo nioniyáyí nimóniño nioni tñni ñweáfríxiniñfí wéyo íá neaumíñfí dñfí ikwímoaríñwápi, ayf apírfani?” yaiwiwo “Xífoyaéne awiaxf imóniñfí neaímeanfápi —Apí ayá tññfí símf símf e mepaxf imóniñfíñfíni. Apí, ayf apírfani?” yaiwiwo “Xífoyá enf síxí eániñfí pírí míwiaíkipaxf imóniñfíni —Apí aga seáyí émi imóniñfíñfíni. Ámá xíomi dñfí

wikwíroarigfáyo dñj sîxí wímoarñjþirini. Api, ayf apirfani?” yaiwiro epírfá nání o segf dñj wíá seaókímixínfa nání omí rîxîñf seauriyarñjarini. Xfóyá eñf sîxí eáníñf dñj wikwíronwaéne sîxí neaímoarñj api píþi marfái, ²⁰ eñf sîxí eáníñf Kiraiso xwárþáyo dání owiápínimeaniri sñj wimixiri anfnamí xfóyá wé náúmíni onweaniri wimixiri eñþi, ayf xfomí dñj wikwíronwaéne dñj sîxí neamímoarñj axþinirini. ²¹ Wé náúmíni nweanjo, o giyf giyf seáyí e nimóniro wíniyo seáyí e umenweaarigfáyorani, giyf giyf nénf tñjwaéne nimóniri onweaneyiniri yarigfáyorani, giyf giyf eñf eáníñf nimóniri omenweaneyiniri yarigfáyorani, giyf giyf áminá nimóniri yarigfáyorani, pí pí yoí omñj xixegfni yarigfáyfá nîwíriro rarigfáyorani, ayo niyoní kwíyf imónigfáyorani, áamá imónigfáyorani, niyoní o aga wiárf seáyí e wimónñjorini. Agwi rínáni marfái, ná ríwíyo ení anñj e seáyí e nîwimóniri nweanfarini. ²² Gorixo amíþi nñni ámarani, amíþirani, Kiraisoyá suymanwíyo wurínfrixiniri wimixñjirini. O amíþi niyoní nání Ámináo imónñjo eñagi nání áamá xfóyá sîyikf imónigfáyo mñjfyínñj wimónnfa nání ení wimixñjirini. ²³ O mñjfyínñj imónñjáná áamá oyá sîyikf imónigfáyf xegf warárinñj imónñjoí. Mñjfyi tñni warárf tñni nawíni eñáná wará noní xixeni imónarñjþa Kiraiso —O amíþi nñni Gorixo wimónarñjþi tñni xixeni imónfwínigñiri wimixarñjorini. O Gorixo “Mñjfyi xegfþi onweaniri mîwimónf wará ení tñjfyi imónfwínigñi.” yaiwinþi tñni xixeni

imóninfa nání áamá oyá siyikí imónigfáyí apí e imóninjoí.

2

“Naninanfáwá nání imónagwí aí Gorixo sijné neaimixinjiní.” urinjiníní.

¹ Enjiná seyiné Gorixomí manjé nîwiaíkiro íwí yagfápimi dání naninipírfá nání imónagfáyínériní. ² Siní e nimóniróná áamá Gorixomí mixídarigfáyí sipí yarigfápa axípi e yagfáriní. Seyiné kwíyí sipíyí anjé pírfáyo emeariníyo xiáwomí —O áamá Gorixomí manjé wiaíkiarigfáyo sipípi érixinírí dínjé ukíkayonoriní. Oboriní. Omí seyiné ení xídagfáriní. ³ Áamá Gorixomí manjé wiaíkiarigfáyí yarigfápa nene ení axípi nerane pí pí nîpíkwiní mimóninjpí oyaneyinírí mînjé nîneainíríná sa ananí yagwáriní. Pí pí íeapá neainípiraní, negé dínjéyo dání oyaneyinírí neaimónípiraní, sa ananí yagwáriní. Áamá Gorixo wikí nîwónírí pírfé umamóáná naninipírfáyí níní yarigfápa nene ení negé néra wagwápimi dání neríná axípi naninanfáwánírí yagwáriní. ⁴ Nene e imónanírí yagwá aiwí Gorixo nene nání dínjé sipí nîwiríná xwapí ayá wí wiarinagí nání “Wá onímíapí wianímigíní.” mîwimóní ayá wí neawianinjiní. ⁵ Nene ríxa nanjé imóninjáná wá neawianinjiní. Nene siní oyá manjé nîwiaíkirane íwí yagwápimi dání naninanfáwá nání imóninjáná wá nîneawianírí Kiraiso ámí owiápnîmeanírí sijné nîwimixíríná nene ení nawíní sijné neaimixinjiní.

Gorixo wá niseawianiriñipimi dání yeáy seayimixemeanirini. ⁶ Nene Kiraisi Jisaso tñi nawini sññiññi nneaimixiri neawariñmani. O tñi nawini ikariniñwaéne enagi nani o xwaripáyo dani owiapñimeaniri niwimixirina nene o tñi nawini wiapñimearixiniri neaimixiri añnamí gí íwo wé náumini onweaniri niwimixirina o tñi nawini ñwearixiniri neaimixiri enirini. ⁷ Ayí rípi nani e enirini. Ámá nñi agwi rina ñweagfáyraní, ná r'wíyo ñweapfáyraní, nñi Gorixo ámá nani ññi s'pí niwirí Kiraisi Jisaso uowárenapiñipi nani ññi ñimoróna ññi re yaiwírixiniri nani e enirini, “O ññi wíkwírogfáyo wá onimiápi niwianiri uowárenapiñimani. Wá ámá wianarigfápi tñi xixeni mé seáy e imóniñipimi aí wiárf ni múrori imóniñipi niwianiri uowárenapiñirini.” yaiwírixiniri nani Gorixo e enirini. ⁸⁻⁹ Seyíne Jisasomi ññi wíkwíróána Gorixo wá niseawianiri seaiñipimi dani yeáy seayimixemeanirini. Segí ññi egfápi dani yeáy seayimixemeanimani. Seyíne naní yaríñagfa sññi niseaniri nani yeáy seayimixemeanimani. Ámá wí aí wigí egfápi nani weyí mímearinipa érixiniri anipa yeáy seayimixemeanirini. ¹⁰ Ayí rípi nani. Agwi nene imóniñwápi Gorixo neaimixiñenerini. Kiraisi Jisaso tñi ikariniñwaéne neaimixiñ enagi nani “Imiriñi mimóniñipini érixini.” yaiwiñipi —Api enina dani repearíñipirini. Apimi x'f'f'rixiniri neaimixiñenerini.

“Kiraiso Judayene tñni émáyñé tñni nawíni neakumixárinñi.” urinñi nánirñi.

¹¹ Ayináni enína seyñé segí sénáiwa seaxirigíe dáni éma imónigíáyñé —Seyñé náni Judayí re seararigíáyñérñi, “Iyí símí sío miwákwínigíáyirñi.” seararigíáyñérñi. E niriro aí “Iyí símí sío wákwínarinñwaénerñi.” rinarigíáyí yarigíápi, ayí Gorixoyá wé tñni marfáí, áma wé tñnini wákwínarigíápirñi. Seyñé enína imónagíápi náni siní dññí oseainñi.

¹² Íná Kiraiso tñni mikumixiní xegí bi nimóniro ná jfámñinñí ñweaagíarñi. Gwí Isireriyíyá imónigíarí —Arí Gorixo nioniyarí oimónirí fá yamixinñirñi. Arí tñni seyñé wigíyí wí imónagíamani. Xwiyíá gwí arími símimanñí e dáni “E ñiseaimfárñi.” réroárinñipi seyñé eni ñiseakumixiri ñisearagíyñérñi. Seyñé áma Gorixomi mixídarigíáyí tñni ñikumixiniróná ríwéná nanñi apí neaímeanfárñanñi dññí níkwímore xwayí nanñi ñweaagíamani. Gorixo náni bi ñijfá imónagíamani. ¹³ Enína seyñé e nimóniro Gorixo tífamñini ná jfámñinñí ñweaagía aiwi agwi ríná Kiraisi Jisaso tñni nawíni ikárinigíá enagi náni o ñiseapeiríná xegí ragí púfpimí dáni nipemeámí Gorixo tññimñini anwi éñinñí seabinñirñi. ¹⁴ Émáyñé Judayí tñni siní símí tñni minípa epírfá náni piyíá neawírinñirñi. E nerfá émáyñé Judayí tñni símí tñni inagíápi, apí xwínáninñí ñiseamudímorí píronñipi xío péfpimí dání xwíná ñipíneamorñinñí nerí áma apiaú siyikí ná biní imónipísi náni imixinñirñi.

¹⁵ Xwínáninñí ñiseamudímorí píronñipi —Apí ñwí

ikaxí eániņyo “E érixini. E érixini.” niriři sekaxí nira uņipi tını “E mepani. E mepani.” niriři ηwí ikaxí nira uņipi tını ayo eániņpirini. Api rixa siwiá imixiņiri. Ayí émáyiné tını Judayí tını áamá apiaú nioni tını nikáriniriņipimi dáni siyikí ámi siņí ná bini oimóniri ηwí ikaxí eániņipi siwiá imixiņiri. E neríiná áamá apiaúmi piyíá wíriņiri. ¹⁶ Yoxáfpámi peņipimi dáni áamá apiaú símí tını inagápi xwapírá eaárirí siyikí ná bini oimóniri nikumiximáná Gorixo táfámini nipemeámi uri emfániri ηwí ikaxí eániņipi ná mayí siwiá imixiņiri. ¹⁷ O nibri émáyiné, Gorixo tıņí ná jfámıniņí ηweagáyiné tını Judayí, o tıņí aņwi éniņí ηweagáyo tını wáf re seariņiri, “Niýinéni tını nawíni imónipiri náni rixa piyíá seawíriņári.” seariņiri. ¹⁸ O, negí wo imóniņo ápo Gorixo táfámini ηweaņagi náni Judayene tını émáyiné tını anani xegí kwíyí neaiapiņipimi dáni anani o tıņimini upaxí imóniņwini. ¹⁹ Ayínáni seyiné sini wí eņíyiné mimóniņoi. Sini xewíyiné mimóniņoi. Oweoi, rixa áamá Gorixoyá imónigáyí tını kumixiniņoi. Rixa Gorixoyá íwixé wiyíneniņí imóniņoi. ²⁰ Ayí ripi searariņini. Gorixo aņí wiwá nimriřiná wáf wurimeiarigíáwa tını wíá rókiamoarigíáwa tını nitıwayírómána émáyiné eni seáyí e niseaikwiárimána nimira peyariņipiniņí imónini. Aņí iwá náni síńá xámi nitıwayírori tınıņo, ayí Kiraisi Jisasorini. ²¹ Aņí niwání o eņipimi dáni píranıņí níkińíronıga uri xwé nimóga uri yariņagi náni aņí ηwíá Ámináo náni wiwá imónarini. ²² Émáyiné eni Kiraiso

tíni ikárinigfáyíné enagi nání o anj Gorixo xegf kwíyípmi dání nweanfa nání iwá nímira nipeyiríná xfoyá siyikf imónigfá wíniyí tíni níseakumixiri nímira peyarini.

3

“Gorixo yumí enwípeáragf wá wókímxíwínigíniri nírfpeanjíri.” uríj nánirini.

¹ Gorixo émayíné tíni Judayene tíni nawíni neakumixinj enagi nání Poroni —Nioni Kiraisi Jisaso nání émayíné wáf searimearinjagi nání gwí nínwírárigfonirini. ² Ai “Gorixo nioni wá níniwianiri émayíné wáf searímfa nání nírfpeanjíri nání seyíné ríxa arfá rfa wíawixini?” nímonarini. ³ Xwiyáf nene yumí neaimóninjíri Gorixo wáf nókímxífagi nání api nání níjáf imóninjini. Api nání ríxa bí onimiápi ríwaminj neari searíni. ⁴ Seyíné api f níroróná re yaiwipaxíri, “Gorixo eníná dání e éimiginiri yumí yaiwiáiri Kiraiso agwi ríná neaimixiri enjpi nání níjáf Poro imóninjíri, ayí apíríani?” yaiwipaxíri. ⁵ Ámá eníná dání neweáa bagfáyí api nání xe níjáf oimónipoyiniri wáf wókímxinjímani. E mepa nerí aí agwi ríná kwíyípmi dání xegf wáf wurimeiarigfawami tíni wáf rókiamoarigfawami tíni yumí enwípeáragf api nání anani wáf wókímxarini. ⁶ Yumí Gorixo enwípeáragf wáf neaókímxíípi, ayí rípirini. Émayíné xwiyáf yayf neainarinjípimi dínj níkwíroróná Kiraisi Jisaso tíni nawíni ikárinigfáyíné imónigfápimi dání

seyiné Judayé tñni nawíni Gorixo ipimoárinǵipi meapaxé imóniro ayé tñni ní kumixinimáná siyiké ná bini imóniro Gorixo “E ní seaimíáriní.” símimanǵyo dání réroárinǵipi ayé tñni nawíni seaimeapaxé imóniro egíáyínérini. Yumí Gorixo enwípeáragé wíá neaókímixíípi, ayé apirini. ⁷ Gorixo xwiyéá api wá ní nurimeíwíniginiri nínirípeariná “Omíninǵi e níinfa nání wá níwianiri anípa e owiimini.” yaiwinǵipi tñni xixeni níiri “Enǵi síxé owímiximini.” yaiwinǵipi tñni xixeni níiri nerí ní rípeanǵirini. ⁸ Ámá Gorixoyá imónigíáyo onaxíyíkwíni imóninǵáoní, ayé níoní imóninǵá aiwí o é máyo awiaxé xegé bí imóninǵi Kiraiso neaiinǵipi —Api aga seáyé émí imóninǵi enǵagí nání ámá wigé dínǵyo dání wí “Ayé apírífaní?” yaiwipaxé mimóninǵipirini. Api nání wá ní uríwíniginiri Gorixo wá api e ní níwianiri ní rípeanǵirini. ⁹ Ámá Gorixo ayo e wíimiginiri yumí yaiwiáragépi nání re yaiwipírfa nání, “Gorixo neríná xí o yaiwiáragépi tñni xixeni enǵírífaní?” yaiwipírfa nání wíá wókímixíwíniginiri ení ní rípeanǵirini. Xámí Gorixo —O amípí níni imíxínorini. O ínimi rípi yaiwiáragépi nání, “Á máyo yeáyé uyimíxemeámfa nání api éimiginí.” yaiwiáragépi nání “Á má xe ananí níjfa oimónǵpoyí.” míyaiwí yumí níwia wagírini. ¹⁰ Agwí ríná anǵina tǵinimíni néné tǵíáyé tñni áminá imónigíáyé tñni Gorixo ámá xixegéni imónigíáyé ní kumiximáná siyiké ná bini wímíxarinǵagí síñwí níwíniróna “Níjfa xixegéni Gorixo imóninǵipi síxé ínǵáná ní kwioámíga earinǵipi yapí rífa imónini?” yaiwipírfa nání

eníná dání á máyo yumfí níwíá wágríní. ¹¹ Apí e nerfíná xfo eníná dání “E éimiginí.” yaiwiáragfí —Apí negí Ámíná Kiraisí Jisaso neaiñfípimí dání xixení yáñfípíríní. Apí tñí xixení eníniginí. ¹² Kiraiso tñí níkárínírane nání ayá igigfí mé epaxfíní. “Goríxomí ríxíñfí bí ouraneyí.” níneaimónírná omí dñfí níwíkwíroríñfípimí dání “Ananí arfá neainñoi.” níyáiwírane o tífáminíñfí nurane ríxíñfí urípaxfí imóníñwíní. ¹³ Ayínání nioní re osearímíní, “Nioní seyfíné arírá seaimíní yáñfíápí nání xeaníñfí rípí nímeáfí nání Goríxomí nuríroná anígwí manfí ríníñfí meáárínaníginí kíkífá mepaní.” osearímíní. Nioní nímeáfí, ayfí apimí dání seyfíné seáyí e imónípírfá nání nímeaaríñagí nání seararíñíní.

“Goríxo enfí síxí seálmíxíwíníginí seauríyaríñáríní.” uríñfí nánírní.

¹⁴⁻¹⁵ Ayínání nioní ápo Goríxomí —O gwí arfí arí añfínámí ñweagfáyoraní, xwíárímí ñweagfáyoraní, ayo níyoní emeanjoríní. Omí ríxíñfí urímíní nání xómíñfí níyíkwírí re uraríñáríní, ¹⁶ “Joxí Epesasi ñweáyo joxíyá kwíyfípimí dání enfí síxí weámíxeí. E nerfíná joxí píráníñfí ríxídípírfá nání seáyí e xewaníñoxí níkfíní imóníñfípí tñí wígfí dñfí enfí síxí weámíxeí.” uraríñáríní. ¹⁷ Ámá añfí wíwámí nípáwíríná yáñfíápa Kiraiso segfí dñfí wíkwíroarígfíápimí dání níwíapírí oseañweanírí ríxíñfí “Enfí síxí weámíxeí.” seauríyaríñáríní. Íkfá xwíáyo pípíñfí níwáírí

xaiwí roariŋípa seyíné eni axípi e nero Gorixo wá seawianíŋípmi pipiŋíníŋí nîwáriro xaiwí rófrîxînrî seuriyarîŋárîni. ¹⁸⁻¹⁹ Seyíné e nimónîrónáyí, áamá Gorixoyá segí wíniyí nîni tîni Kiraiso nene nánî dîŋí sipí wiarîŋípi —Dîŋí sipí o wiarîŋípi ámaéne negí wíyo wiarîŋwápi tîni xixenî mimónîni. Api aga seáyî e ná émi imónîŋípirîni. Api nánî áamá nijjá nimónîro aí “Yoparí e iyí rimónîni?” nîrîrî nijjá xixenî mimónîpaxípirîni. Api nánî seyíné dîŋí nimoro “Ayí api ipî rimónîni?” yaiwipíríárîni. E nerónáyí Gorixo nimónîrî yarîŋípi nîpîni nánî dîŋí sîxí seaímopaxírinî. ²⁰⁻²¹ Gorixomi —O nene rîxîŋí nurîranéná “E neaii.” urîrane “E epaxorîani?” yaiwirane yarîŋwápi ni neaiipaxomani. Xíoyá eŋí sîxí eániŋípi rîxa neamímoŋíyo dánî aga seáyî émi wiárí múropaxí imónîŋípi neaiipaxorîni. Omî Kiraisî Jisasoyá sîyikí imónîŋwaéne, o tîni nawíni ikârîniŋwaéne íníná aniŋí miní yayí numéra úwanîgîni. Áamá ríná dánî gínî gíná ŋweaŋwaéne yayí numéra waníwá nánî imónáríwîniŋîni. “E éwanîgîni.” nimónarîni.

4

“Kiraisoyá sîyikí imónîŋwaéne oyá waráŋí imónîŋwîni.” urîŋí nánîrîni.

¹ Ayînánî Ámînáo nánî wáf rîmearîŋápimi dánî gwí nîŋwiráŋíŋíŋí eŋí rîrémîxí bî rîpi oseaimîni. Áamá wí seyíné emearîŋagífa sîŋwí nîseanîróná dîŋí re seaiaiwipírífa nánî, “Gorixo

ayf nanf e imonfririxiniri wéyo íá umirinjipi tñi xixeni ayo rfa yarinoi?” seaiawipfrfa nani íá seaumirinjipi nani dñf n+moro píraninjf éfrixini.

² Yunigfáyfné imonfririxini. Ámáyo awayini méfrixini. Ámá wí uyfnif niseaikarirfnáyf aí xe oneaikaripoyiniri sñwfw winfririxini. Ayf nani dñf sipí niseairinjipimi dani ikwianwfw weapinfririxini.

³ Kwíyf Gorixoyápi seyfné nawini ikarinipfri seakumixinjf enagf nani piyfá seawfrinjyfné gwiaumf ninirinjipimi dani aninjf apini e imonwaniginiro xaiwf íá xirfririxini.

⁴ Ayf rípi nani seararinjini. Wará Jisasoyá siyikf imoninjwaéne imoninjwári ná wirini imoninjwini. Kwíyf nineneni neaimenajpi eni ná bini imonini. Gorixo nioniyá oimónipoyiniri wéyo íá nineaumirirfná “Xfo neaiináfpi, ayf apirfani?” yaiwiani nani neaimixinjpi bi bi mimónf axipini imoninjagf nani dñf “E neaiináfri.” niyaiwirane wikwmoarinjwápi eni ná bini imonini.

⁵ Negf Ámináo eni ná wonirini. Dñf wikwroarinjwápi eni ná binirini. Wayf Kiraisomi dñf niwikwfrómáná mearinjwápi eni ná bini imonini. ⁶ Gorixo —O ámá nñni emeanorini. Omi nñni simanjwfyóninjf wurinigforini. Niyoni xfo wimónarinjipimi dani wimixarinjorini. Niyoni dñf ukikayonorini. O eni ná wonirini.

⁷ Api nipini ná bini ná bini nimóga unagf aiwi o Jisasoyá siyikf imoninjwaéne wá nineaumiriri ayf e epaxf e epaxf imonfririxiniri sixf neamimonjipi xixegfni sixf neamimonjirini. E nerfná sipfí mineaí Kiraiso wá nineaumiriri

neaiñþi tñi xixeni neamímonjñi. ⁸ Ayínáni Bíkwyo dáni Kiraiso náni re nírini eánini, “O émi náni nipeyiríná þkiorápþyí aga ayá wí níméra yiri ámáyo wá nîwianiri anþá bi mîni wiri enjñi.” Bíkwyo dáni e nírini eanini. ⁹ Xwiýá “O émi náni nipeyiríná” riniñþi pí náni riniñi? Ayí o sîni anjñamî náni mîpeyipa neríná xámi xwíarími inirîwáminî þiyiñþi siwí anjñmîni weþniño enagi náni riniñi. ¹⁰ Weþniño, ayí peyiño axorini. Nipeyiríná amþi nñi Gorixo “E imónîwîniñi.” yaiwiáriñþi xixeni imónîña náni oemîniñi anj þirîyo wiárþ seáyî rîwáminî peyiñniñi. ¹¹ Xwiýá nioni mîñþi iróá rþi, “Ámáyo wá nîwianiri anþá bi mîni wiri enjñi.” mîñþi iróá aþi, ayí rþi nánini. Kiraiso áamá wíyo wáþ nurîmeîrîxiniñi wimîxîñiñi. Wíyo wáþ nîrókiamoîrîxiniñi wimîxîñiñi. Wíyo sîni Gorixomi mîxîdarîgíayo áwanj nurîroná óñiñþi imopîrîña náni misî imónîrîxiniñi wimîxîñiñi. Wíyo rîxa Gorixomi xîdarîgíayo umenwearo uréwapîyiro érîxiniñi pasitá wimîxîñiñi. ¹² Gorixoyá imóniñwá nîneneni xixe arîrá inþaxî imónanîwá náni woneni woneni aþi aþi e nîneaimîxa uññi. Kiraisoyá wará nene inîñwári sayá nimóga unîña náni xixe arîrá inþaxî imónanîwá náni aþi aþi e nîneaimîxa uññi. ¹³ Nene Gorixo aþi aþi e nîneaimîxa uñþimî dánî xewaxomi dîñþi axîþi wîkwîrorane o náni xixeni nîjîá imónîrane neranéná bîni bîne marîái, axeneni imónanîwáñi. Yóþ Kiraiso imóniñþi nene eni aþi tñi

xixeni imónaníwá nání api api e nīneaimíxa unjírini. ¹⁴ Gorixo api api e nīneaila unj enjagi nání agwí nene siní p̄fopia yapí imónipaxí mimóniḡwini. Ewé imeamíkwí neríná mamówariri m̄feyoarí néra warinḡpa, iminḡ neríná nixemi uri nixemi biri néra warinḡpa nene ení axípi siní e epaxí mimóniḡwini. Xwiyá nepa mimóniḡ xegí bí xegí bí nearéwapīyanīro yarigíápimi dání siní nixemi neaurí nixemi neabiri epaxí mimóniḡwini. Ayí rīpi seararinḡni. Ámá nepaxinḡ nimóniro wigí ináyinḡ nimónirinḡpimi dání yapí nearéwapīyanīro éfáyo siní aríá yfmigí wipaxí mimóniḡwini. ¹⁵ E mimónipa nerane xixe wá nīwianenīranéná xwiyá nepa rarigíápiní íá xiríwanigini. Api nīxirīranénáyí, nene pí pí neríná yóí imóniḡwaéne nimóga nurane Kīraiso t̄nī pírānīḡ kumixīnaníwārini. O wararí imóniḡwaéne nání m̄inḡyi imónini. ¹⁶ O m̄inḡyīnḡ imóniḡáná oyá siyikí imóniḡwaéne x̄o neaimīxarinḡpimi dání wé síkwí úpikwí sanḡwí ayí nīwīkwíroniri imóniḡpānīḡ imóniḡwini. Api nīpini e imóníwīnigīniri imóniḡpi t̄nī xixeni nerinḡyo dání ikwíronini. Api api e imóníwīnigīniri imóniḡpi t̄nī xixeni nero d̄inḡ sipí ninírnáyí, wará nīrini xwé niwiaróa uri enḡ síxí iniri néra uníariní.

“Xámí yagíápi yará nīp̄moro sinḡ bí ḡwirārinírxini.” urinḡ nāniri.

¹⁷ Ayinání nioni Ámináo t̄nī ikárinḡáoni íkwairí bí oseaimini. Ámá Gorixo nání

majtá imónigtáyf yarigtápa siní mepa érxixini. Ámá ayf amípí surímá imóniñpí nánini dñf moarigtáyf enagi nání rariñini. ¹⁸ Sipípi nání dñf nímoro nání wigf dñf sía yimixinarigtáriní. Majtá ikáriníro dñf wakísí iníro yarigtá enagi nání dñf n+yimñf Gorixo ámá xfómi dñf wikwíroarigtáyo sixf uyarñpí tfgáyf mimóniñoi. ¹⁹ Wigf dñf sñánñf imóniñagi nání ayá bi yarigtámani. “fwf inaníwá nání ría imóniñwini?” n+yaiwiro símf xeadfpénarigtáriní. Pí pí piaxf weánipaxf imóniñpí aí siní mé wiárf yarigtáriní. ²⁰ Ayf e yarñagfa aiwi seyfné Kiraiso nání nisearéwap+yirfná wí e searéwap+yigfámani. ²¹ Nioní re nimónarini, “Seyfné Kiraiso nání ríxa arfá wigfáriní. Ámá Jisaso tñi ikárinigtáyf epaxf imóniñpí ríxa searéwap+yigfáriní.” nimónarini. Ámá Jisasomí xfdarigtáyfní nepaxñf imóniñpí nání nijtá imónigtá enagi nání rariñini. ²² E érxixiniri ríxa searéwap+yigfápi, ayf rípirini. Seyfné siní Jisasomí dñf m+wikwíropa nerfná sipí imónagfápi —Apí seyfné sipí néra wagfápimi dání sñáni imóniñpíriní. fwf nání mñf inarigtápimi dání xwirfá seaikixémíniri nání yapf seaíwap+yimíniri enpíriní. Apí yaráññf pfmórxixini. ²³ Ámí bi seyfné ríxa searéwap+yigfápi, ayf rípirini. Segf dñf moarigtápi ámí sñf bi yárfó inírxixini. ²⁴ Ámí bi searéwap+yigfápi rípirini. Seyfné ámí ámá sñf oimónfpoyíniri Gorixo seaim+xíyípi —Apí Gorixo xewanño imóniñpa imóniñpíriní. E

nimóniróná nepaxiñf nimónir+iñf+pimi dání wé róniñf ero Gorixo wimónar+iñf+pi ero epaxípirini. Apí seyíné ñwiráriní+ríxini.

Enf rirémixf bi wiñf nánirini.

²⁵ Ayináni segf yapf rarigfápi emi nimómáná woxini woxini áma seaimeaarigfá giyf giyo xwiyfá nurirfná nepaxiñf+piini urí+ríxini. Nene Kiraisoyá wará axírimi dánfn+iñf ninirane xixe ikwíkwírí inñwaéne enagf náni rariñini. ²⁶ Seyíné wikf niseaóniri aiwi wikf seaóní+pimi dání “Xe sipí oemini.” niyaiwirí e mepa éfrixini. Wikf xwapf ayá wí nóga mupa éfrixini. Sini niseaónirfnáyí, sogwf ipímeáf e dání pñni wiárí+ríxini. ²⁷ E nero obo ayf íwf éfrixiniri xe yapf oneaíwapiyiniri siñwf m+iwinipa éfrixini. ²⁸ Íwf meaarigfáyf ámi íwf bi mimeapa éfrixini. E mepa nero ríwf n+ríkwínimáná wigf wé tñni om+iñf xixeni imóniñf+pi nero áma amípi náni dífwf ikeamónarigfáyo arirá wíwanigini+rí éfrixini. ²⁹ Segf maníyo dání sipí xwiyfá bi aí miripa éfrixini. Áma pí pí xwiyfá urípaxf imónigfáyo wigf imónigfápi tñni xixeni nurirfná diñf síxí ínipaxf imóniñf+piini urí+ríxini. Gíni gíná nuriróná nanf owimixaneyiniro nání diñf wfá wónipaxf imóniñf+piini urí+ríxini. ³⁰ Seyíné sipí ner+iñf+pimi dání kwíyf Gorixoyápi diñf ríá uxepaxf imóniñf+pi wí mepa éfrixini. Kwíyípi, ayf sfá yoparíyi Gorixo gwfn+iñf seaikweanfa nání ríxa ikíyiniñf seaiár+iñf+pi enagf nání searariñini. ³¹ Diñf wí sfá m+iykínipa éfrixini. Míxí wí rípaxf mimónipa éfrixini. Wikf ríá

ápiáwíniní mónipa éfrixiní. Xwamiání wí mepa éfrixiní. Xwiyíápai wí munwiráripa éfrixiní. Símf tñní wí m+wipa éfrixiní. ³² Apí apí mepa nero xixe dñf sipí iníro wá wianeníro éfrixiní. E neróná Gorixo Kiraiso seaiinípmi dání segf wikárgfápi yokwarímf seaiinípa seyíné ení xixe yokwarímf inífrixiní.

5

¹ Seyíné niaíwí Gorixo dñf sixf seayiníyíné enagí nání omí ikaníñf wiaxídfírxiní.

² Kiraiso —O ámaéne nañf neaimiximíníri nání yoxáfpámi xe onípkípoyíníri nerfná Gorixomi píyíá wírfamiginíri rídiyowáníñf niníri omí sinadñf nañf weañoríní. O nene nání dñf sipí n+wirfná neaiinípa nene ení pí pí neranéná “Ámáyo dñf sipí n+wiríñfpmi dání rfa yaríñwíní?” n+yaiwinírane nañfní wíiwanígní.

³ Seyíné ámá Gorixoyá imónígfáyíné enagí nání ámá wí seyíné nání rípi rípi rípaxf oimónípoyíníri síñwí m+winípa éfrixiní, “Ayf íwí apí inígfawixiní. Píaxf weánípaxf apí egfawixiní. Amípi wí m+neamúropa oeníri aníñf miní yaríñoi.” Apí apí rípaxf oimónípoyíníri síñwí m+winípa éfrixiní. Seyíné apí apí wí mepa éfrixiníri seararíñí.

⁴ Seyíné ríperírf níróná xwiraimímf iníñf bí mírípa éfrixiní. Sípi ikaxíraní, xwiyíá miponíñfraní, bí mírípa éfrixiní. E mepa nero Gorixomi xfo seaiinípi nání yayf wífrixiní.

⁵ Seyíné rípi nání ríxa níjfa imóníñagfa nání raríñí. Ámá íwí inarígfáyífraní, wígf xwioxíyo

piaxí eámixinarigfáyfrani, áamá amipí wí m+neamúropa oenirí aniní miní yarigfáyf — Ayí amipí m+neamúropa oenirí yarigfápí wigf ηwíániní nim+xiro mearigfáyfrini. Áamá ayfrani, ayí nín+yí wo aí Kiraiso tñni Gorixo tñni awaúyá xwioxáyo wí ninjweanfámani.

*“Gorixoyá wía ókinípini néra eméwaniginí.”
uríní nánirini.*

⁶ Seyné sipí apí apí oépayiniri yapí searep+isip+r+xiniri awíniní ηweá+r+xini. Áamá Gorixomí maní wiaíkiarigfáyf apí apí yarigfáyf enagí nání o xegí wikí wóninípi pirí umamonía enagí nání searariní. ⁷ Ayínani seyné ayí tñni n+kum+xiniro mepí mitinipa é+r+xini. ⁸ Eníná seyné sipí apí apí néra nuróná sía yin+inim+iní emeagfáyf né imónagfá aí agwí ríná Ámináo tñni nikárinirinípmi dání wía óm+xin+ne emearigfáyf né imóninagfa nání searariní. Ayínani wía óm+xin+ne yarigfá wiyféniní nimóniro é+r+xini. ⁹ Áamá wía óm+xin+ne emearigfápimi dání pí pí naní imóninípirani, pí pí wé róniní imóninípirani, pí pí nepa imóninípirani, nípini yarigfá enagí nání rariní. ¹⁰ Apí apí nerónáyf, Ámináo wimónarinípi nání éwapfín+r+xini. ¹¹ Áamá sía yin+inim+ini emearigfáyf tñni n+kum+xiniro sipí ayí yarigfápí — Apimí dání ámáyo naní wí wiipaxí mení. Apimí dání ámá xw+r+fáni ik+xén+paxípi imónini. Apí mepa é+r+xini. E mepa nero ámá nñni “Sía yin+inim+ini emearigfáyf yarigfápí sipí ría imónini?” oyaiwípayiniri

uyíwí wíáníñí wómíxírííni. ¹² Íwí wigí yumíí yarígfápi nerínáni marfái, sa api nání níríríná aí ayá neainipaxí enagí nání xwíyíá rípi nírírí eáápimi neámíméini. ¹³ E nerí aí amípi áamá yarígfáyo wíá wómíxáná “Api naní ríá imónini? Sípí ríá imónini?” yaiwipaxíríni. Wíá wómíxáná amípi síñáni nimóniríñíípimi dání wíá ónaríñí enagí nání raríñini. ¹⁴ Ayínáni áamá sípí yarígfáyo xwíyíá rípi Bíkwyóo dání urínini, “Sá wení roxini, ríxa ríkewónei. Áamá piyí wegíe dání ríxa wiápnímeai. E éaná Kiraiso wíá rómíxiniñoi.” urínini.

¹⁵ Ayínáni seyíné nemeróná síñwí tñni nemero majfá níkarínirí yarígfáyí yapí mé dñí émi saímí moarígfáyí yapí éíríxini. ¹⁶ Ríná áamá sípí xwapí ayá wí yarígfíiná enagí nání seyíné síni naní imóníñípi epaxíná imóníñánáyí, e éíríxini. ¹⁷ Ayínáni agwí seyíné xaxá mikárinípa nero Ámináo “E éíríxini.” wimónaríñípi nání níjfá oimónaneyíníro éíríxini. ¹⁸ Iniígí papíkí yarígfápi xwapí níníro papíkí mepa éíríxini. Xwiríá seaikíxepaxí enagí nání seararíñini. Goríxo wimónaríñípi yaníwá nání xíoyá kwíyípi xe neaxíxérówiníginirí éíríxini. ¹⁹ Seyíné xwíyíá níríníróná soñí Goríxo neaiñípi nání ríníñípi tñni seaní Kiraiso nánípi tñni soñí oyá kwíyí nánípi tñni níríro ríníríxini. Ámináomi yayí numeróná maní tñni soñí níríro aí dñí tñni ení ríríxini. ²⁰ Pí pí seyíné seaímeaaríñípi nípiní nání ápo Goríxomi yayí wíríxini. “Negí Áminá Jisasi Kiraiso tñni ikáríñíñagwí nání yayí wipaxíríani? Oyí, e epaxíríni.” níyaiwiro e

éírìxìní. ²¹ Nene aríá nìwirane wáyí wìḡwáo Kiraiso enagí nánì sìmanḡwíyónìḡf xìxe yeáyí uríñíníwanìḡgìní.

Wìḡf xiepíwamì urìḡḡpì nánìrìñì.

²² Xiepíwayíné, Ámíná Jisasomì sìmanḡwíyónìḡf yeáyí wuríñarìḡḡápa segí oxowamì enì sìmanḡwíyónìḡf yeáyí wuríñíírxìní. ²³ Kiraiso ámá xíoyá sìyìkí imónìḡḡáyo —Ayo ḡwíñìḡf roayíronḡf enagí nánì xíoyá warárínìḡf imónìḡḡoí. Ayo Kiraiso mìḡḡyínìḡf wimónìḡḡpa oxowa wìḡf apìxíwayá mìḡḡyínìḡf imónìḡḡagí nánì rarìḡñì. ²⁴ Kiraisoyá sìyìkí imónìḡḡáyí xíomì sìmanḡwíyónìḡf wuríñarìḡḡápa apìxíwayíné enì segí oxowa pí pí nánì searáná aríá nìwìro sìmanḡwíyónìḡf wuríñíírxìní.

Wìḡf xiagwowamì urìḡḡpì nánìrìñì.

²⁵ Xiagwoyíné, Kiraiso xegí sìyìkí imónìḡḡyí nánì dìḡf sìpí nìwirì arìrá wìḡfa nánì xe yoxáfpámì onìpìkípoyìñìrì enḡpa oxoyíné enì segí apìxíwamì dìḡf sìpí wíírxìní. ²⁶ O e neríñá xegí sìyìkí imónìḡḡyí pìpì imónìwìñìḡgìñìrì maríáí, “Dìḡf wìkwíronḡwìñì.” ráná igíá eámonḡpimì dání íkwíráñánìḡf oimónìpoyìñìrì enḡrìñì. ²⁷ Xíoyá sìyìkí imónìḡḡyí xegí símìmanḡmìñì nìḡwìrárìñìrìñá imìrìḡf mímónìḡḡagí owìñìmìñìrì e enḡrìñì. Rapìrapì mìdunìpa erì kíkwiḡwí meakínìpa erì enḡyí yapì imónìḡḡagí owìñìmìñìrì erì sìyìkwí mìnìpa erì xwíyíá meárìñìpaxí mímónìpa erì enagí sìḡwí owìñìmìñìrì erì e enḡrìñì. ²⁸ Ayìnání oxoyíné woxìñì woxìñì jìwanìḡḡoxì dìḡf sìpí nìñìrì

píránìḡ menarìḡpa segí apìxíwami enì dḡḡ sḡpí nḡwiro píránìḡ uméfrìxìní. Meánìḡḡpimi dánì wará ná bḡnḡ imónìḡagḡfí nánì áamá xiepími dḡḡ sḡpí nḡwirḡná xfo enì nawínì dḡḡ sḡpí inarìḡḡ enagḡ nánì rarìḡḡní. ²⁹⁻³⁰ Nene nḡjárḡní. Xegí warápimi áamá go peá mónarìḡḡḡní? Oweoi. Kiraiso xfoyá warárìmi dánì sḡkwí wé inḡḡyḡḡḡḡ imónìḡagwḡ nánì xfoyá sḡyikí imónìḡwaéne píránìḡ neamearìḡpa áamá nḡḡ enì axḡpḡ aiwá nḡro píránìḡ menanḡḡ ero yarìḡḡá enagḡ nánì rarìḡḡní. ³¹ Bḡkwḡyo dánì re nḡḡḡḡḡ eánḡḡ, “Ayḡnánì oxo xanḡyaú pḡḡ nḡwiárḡmi xegí apìxí tḡḡ nḡkumìxḡḡḡḡ sḡḡ xḡxegḡḡ mimónḡ ná ayḡ ná bḡḡḡḡḡ imónarìḡḡḡḡḡ.” ³² E nḡḡḡḡḡ eánìḡḡpḡ xwḡyḡá xwé yumḡí imónìḡḡ bḡ nánì enì rḡḡḡḡ. “Kiraiso tḡḡ áamá xfoyá sḡyikí imónìḡḡyḡ tḡḡ nánì rḡḡḡḡ.” nḡmónarḡḡ. ³³ E nerḡ aiwḡ oxoyḡné woxḡḡḡ woxḡḡḡ sewanḡḡoyḡné dḡḡ sḡpí inarìḡḡápa segí apìxíwami enì dḡḡ sḡpí axḡpḡ wífrìxìní. Apìxíwayḡné enì segí oxowa searḡáḡpḡ xḡxenḡ arḡá nḡwiro wéyo uméfrìxìní.

6

Niaíwḡyo urìḡḡpḡ nánḡḡḡ.

¹ Niaíwḡyḡné, Ámínáo tḡḡḡ nawínì ikárìḡḡḡyḡné segí ápowami tḡḡḡ inókíwami tḡḡḡ xḡxenḡ manḡ arḡá wífrìxìní. E nerónáyḡ, ayḡ xḡxenḡ imónìḡḡpḡ yarìḡḡagḡa nánì rarìḡḡḡḡ. ² Nḡwí ikaxḡ wé wúkaú Gorìxo nḡra nurḡná re rḡḡyḡ “Seyḡné xḡxenḡ nḡxḡḡḡḡḡḡ, nanḡḡpḡ seaímeanḡḡḡḡḡḡ.” rḡḡyḡ xámì rḡḡḡḡḡ, ayḡ rḡḡḡḡḡḡ, “Segí ápowami tḡḡḡ inókíwámì tḡḡḡ wé íkwianḡwḡyo

ηwirárírrixini. ³ Xwíá tío ηweañáná nanj ímóniηipi seaímeari xwiogwí obaxí seamúrori eníá nání ayo wé íkwianwíyo ηwirárírrixini.” ríηipi apirini.

Xanowamí uríηipi nánirini.

⁴ Xanoyíné, niaíwíyí wikí ónipaxí ímónipíri nání uyínií mímé Áminá Jisasomí xídarigíáyí epaxí ímóniηipi wiepísiri xío ríηipi uréwapíyiri éírixini.

Xináiwáníηí nimóniro omíηí wiirígíáyo uríηí nánirini.

⁵ Xináiwayíneníηí nimóniro omíηí wiirígíáyíné, segí bosí xwíá tío ηweagíáwami wáyí wirow ení siríriηwí wirow nero aríá yímígí wírrixini. Kiraiso ríηipi aríá níwirow xídarigíápa bosowami yapí míwíwapíyí píraníηí yómíηí nimóniro sekaxí seararígíápi tñní xixeni éírixini.

⁶ Wí bosowa weyí oneamépoyiniri wigí siηwí anigíe dánini nepáníηí nimóniro yarígíápa mé seyíné Kiraisoyá xináiwayíneníηí nimóniro omíηí wiirígíáyíné enagi nání Gorixo “É éírixini.” wimónariηipi nero ayá tñní segí bosowami aríá wírrixini. ⁷⁻⁸ Xináiwáníηí nimóniro omíηí wiirígíáyíraní, omíηí wiipíri nání áxenwarí minígíáyíraní, nñnyí pí pí nanj yarígíápi nání Ámináo píri numamoríá wigí yarígíápi tñní xixeni wiiníá enagi nání seyíné nijfáriní. Ayínání segí bosowami seararígíápi neróná “Ámá wí nánini míyaríηwini. Negí Áminá Gorixo nání ení yaríηwini.” níyaiwirow yayí tñní éírixini.

Bosowami urin̄ipi n̄an̄ir̄ini.

⁹ Wigí Bosoyíné eni om̄in̄í seaiarigíáwa yóm̄in̄í nimón̄iro seaíápa ax̄ipi e nero pírán̄in̄í uméfr̄ix̄ini. Bosí seyíné seamieari ayo umieari eno an̄inami ηwean̄or̄ini. Wí s̄m̄í s̄m̄í e n̄imeri yarigíáȳin̄in̄í mimón̄in̄or̄ini. O e imón̄in̄o enaḡi n̄an̄i seyíné nij̄á imón̄in̄o. Aȳin̄an̄i segí om̄in̄í seaiarigíáwami éf̄ uremoarigíápi p̄ni wiár̄fr̄ix̄ini.

“Mixí n̄an̄i ik̄n̄fr̄ix̄in̄iri neaiap̄in̄ipi ik̄n̄fr̄ix̄ini.” urin̄ipi n̄an̄ir̄ini.

¹⁰ Yoparí osearim̄in̄iri imón̄in̄ipi r̄ip̄ir̄ini. Seyíné Ámináo t̄ni ikár̄in̄igíá enaḡi n̄an̄i en̄í six̄í ín̄fr̄ix̄ini. “En̄í six̄í o xegí ín̄in̄ipimi d̄an̄i en̄í six̄í ín̄fr̄ix̄ini.” seararin̄ini. ¹¹ Seyíné obo xegí ináȳin̄in̄í nimón̄in̄ipimi d̄an̄i yapí seaieps̄im̄in̄iri yar̄ná xaiwí nimón̄iro xixe m̄ix̄í wipax̄í imón̄ip̄r̄fa n̄an̄i Gor̄ixo api t̄ni nik̄n̄im̄aná m̄ix̄í owípoyn̄iri neaiap̄in̄ipi n̄ip̄ini nik̄n̄iri éfr̄ix̄ini. ¹² Aga áamá t̄ni m̄ix̄í inar̄in̄wá enaḡi n̄an̄i m̄iseararin̄ini. Pí pí kwíyí r̄á k̄iroarin̄í an̄í p̄r̄yo yar̄in̄ipi —Api wí wíyo seáȳi e n̄wimón̄iri umearin̄ip̄ir̄ini. Wí n̄en̄í t̄n̄í imón̄in̄ip̄ir̄ini. Wí an̄ina t̄ni xw̄ár̄i t̄ni ikw̄r̄ón̄in̄im̄i n̄im̄in̄i s̄á yin̄in̄im̄ini ηweaarigíáyo umeηwearin̄ip̄ir̄ini. Api n̄ip̄ini t̄ni nene m̄ix̄í inar̄in̄wá enaḡi n̄an̄i rar̄in̄ini. ¹³ Aȳin̄an̄i s̄á m̄ix̄í xw̄raim̄im̄i owik̄araneȳin̄iro seaip̄r̄á ḡiyí ḡiyi imón̄aná éf̄ n̄win̄im̄i mú xop̄ir̄ar̄í n̄wiéra núfas̄aná sin̄i en̄í neán̄iri awí rop̄r̄fa n̄an̄i am̄ipi Gor̄ixo m̄ix̄í n̄an̄i ik̄n̄fr̄ix̄in̄iri neaiap̄in̄ipi n̄ip̄ini ik̄n̄fr̄ix̄ini.

14 Ayınáni rîpî rîpî néfasána enjî sixî nînîrî xaiwî éf rórîxîni. Xwiyá nepáni imónîjîpî arerîxîni yínîrîxîni. Siwî wé rónîjî imónîjîpî soría mîxî nânî éf noyîkínîfa nânî yínîgîápîni yínîrîxîni. 15 Xwiyá yayî neainarîjîpî — Apî Kiraiso ámaéne neaiîjîpîmî dání áamá xîo tîni anî imónîpaxîpîrîni. Xwiyá yayî neainarîjî apî wá urîmeanîro imónîpîrî nânî áamá mîxî inanîro nânî sîkwî sù yînarîgîápa yínîrîxîni. 16 Apî nîpîni nîyînimána dîjî seyîné Kiraisomî wîkwîroarîgîápa áamá níknîjî imanarîgîápîni nîmanîmî úrîxîni. Níknîjî ana tîni nîmanîmána éf obo ría onîni ría nîyînimána ónapîpî nîpîni supîkipaxî enagî nânî seararîjîni. 17 Yeáyî Gorîxo seayîmîxemeajîpî áamá mîxî mîjî mîneaxoapa oépayîni arîxî dîkînarîgîápa dîkîni rîxîni. Xwiyá Gorîxoyá, xîoyá kwîyîpîmî dání seaîwapîyarîjîpî kirá mîxî nânî xîrarîgîápîni xîrîrîxîni. E néfasána enjî sixî nînîrî xaiwî éf rórîxîni.

18 Apî apî nerîná anîpá éfîrîxîni mîseararîjîni. “Gorîxo arîrá neaîwîni gîni inîná kwîyîpîmî dání rîxîjî urîro yarîjî wîro éfîrîxîni.” seararîjîni. Ayínáni seyîné maiwî bî mé sîjwî sîjwî tîni nero pí pí seaîmeápî xwámámî nîwîro áamá Gorîxoyá imónîjî nîni nânî rîxîjî wurîyîrîxîni. 19 Nîonî xwiyá yayî neainarîjî yumî imónîjîpî nânî masîsîá mîninî áwanî urîmîni manî yámoarîná Gorîxo anani woákîkî wîpaxoni nîmîxîni nânî enî rîxîjî nurîyîrîxîni. 20 Xwiyá apî yanî

wurimeiarinãoni enagi nãni gwí ñweanini. “Nioni ayá igigí mé e ríimiginiri imóninãpi tñni xixeni urimfa nãni rixinjí nuriyífrixini.” seararinini.

Tikikaso nãni urinjí nãnirini.

²¹ Tikikaso —O negí nrixímeá dinjí sixí uyinwáorini. Ámináo nãni wáf nuriranená dinjí unwiráripaxí yarinorini. O niseaímeárná seyíné nioni pí pí nerí ñweanãpi nãni nijfá imónipíri nãni nipini nãni áwanj searininjoí. ²² Ayí rípi nãni uowárenaparini. O niseaímeari áwanj searána seyíné “Porowa e nimóniro rfa ñweanjoí?” yaiwiro dinjí wfa seaóniri epírfã nãni uowárenaparini.

²³ Gí nrixímeáninjí imónigfáyíné, seyíné niwayíroniro ñwearo segí dinjí niwíkwírorinjípimi dání xixe dinjí sipí iniro epírfã nãni ápo Gorixo tñni Áminá Jisasi Kiraiso tñni awaú dinjí seakikayóisixini. ²⁴ Ámá negí Áminá Jisasi Kiraisomi dinjí sixí nuyirínã ámi dinjí peá nimori pñni miwiárarigfáyo niyoni Gorixo wá wianfwínigini.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051